

Det er en leg at lære

I dansk som fremmedsprog

Hrefna Marín Sigurðardóttir

Lokaverkefni til B.Ed.-prófs

Kennaradeild

HÁSKÓLI ÍSLANDS
MENNTAVÍSINDASVIÐ

Det er en leg at lære

I dansk som fremmedsprog

Hrefna Marín Sigurðardóttir

Lokaverkefni til B.Ed. -prófs í kennslufræði

Leiðbeinandi: Anne Charlotte Tüxen

Kennaradeild

Menntavísindasvið Háskóla Íslands

Júní 2017

Det er en leg at lære

Ritgerð þessi er 10 eininga lokaverkefni til B.Ed-prófs
í kennslufræði við kennaradeild,
Menntavísindasviði Háskóla Íslands

© Hrefna Marín Sigurðardóttir 2017

Óheimilt að afrita ritgerðina á nokkurn hátt nema með leyfi höfundar.

Prentun: Háskólaprent

Reykjavík, 2017

Abstrakt

„Det er en leg at lære; i dansk som fremmedsprog”

Denne B.Ed. opgave vil omhandle hvordan man kan motivere eleverne, således at de selv deltager aktivt i deres egen læringsproces.

Der bliver særligt lagt vægt på begreberne, „sprog”, „mening”, læring, erfaring, og hvordan man med den rigtige tilgang ligefra starten af, kan aktivere eleverne i undervisningen, således at det bliver en leg at lære.

Jeg henviser til resultaterne af min undersøgelse, hvor der blev foretaget interviews med fire forskellige personer, som alle sammen har en eller anden erfaring i dansk og danskundervisning i Island.

Jeg forsøger at besvare min problemformulering ved at forbinde en tidligere faglig tekst med teorier og henviser til resultaterne af min undersøgelse.

Min konklusion bliver forklaret igennem et billede af en pyramide, jeg selv har lavet for at synliggøre min idé til en vellykket danskundervisning.

Ágrip

„Það er leikur að læra í dönsku sem erlendu máli“

Með þessari bakkalárritgerð varpa ég fram rannsóknarspurningu sem varðar dönskukennarastarfið og hvernig hægt er að hvetja nemendur til námsáhuga í dönsku með þeim hætti að þeir séu sjálfir virkir í eigin námi.

Lögð verður áhersla á mikilvæg hugtök líkt og „að læra“, þekking, „tungumál“, reynsla og hvernig rétt nálgun getur virkjað nemendur svo það sé leikur að læra.

Birtar verða niðurstöður viðtalsrannsóknar, en tekin voru viðtöl við fjóra einstaklinga sem allir hafa gegnt ólíkum hlutverkum viðkomandi dönsku og dönskukennslu á Íslandi.

Niðurstaða rannsóknarinnar birtist í formi skífupýramída þar sem ég birti meðal annars „skref“ eða „stiga“ til farsællar dönskukennslu út frá fyrrgefnum upplýsingum.

Þá er von mín að ritgerð þessi geti gagnast kennurum sem fást við dönsku eða önnur erlend tungumál.

Abstract

„Learning is fun; in danish as a foreign language“

This study investigates the value of the Danish language in the Icelandic education system and how students can be encouraged by teachers to learn Danish through active learning.

The study focuses on concepts such as “learning”, “language”, “experience” and how the correct approach/method can activate students to have fun in the process of learning. Results from an interview study conducted will be published where four individuals all having different roles pertaining to Danish and Danish teaching in Iceland were interviewed.

The conclusion will be in the form of dial pyramid where, using the earlier given information, “steps” or “stairs” will be presented which can be used towards successful Danish teaching.

Inholdsfortegnelse

Abstrakt	3
Ágrip	4
Abstract	5
Billeder	8
Præambel	9
1 Indledning	10
1.1 Problemformulering	14
1.2 Læsevejledning/ Metode og afgrænsning	14
2 Teoriafsnit/ Begrebsafklaring: Sprog	16
2.1 Begrebsafklaring: Læring (Knud Illeris).....	18
2.2 Begrebsafklaring: Mening.....	20
2.3 Vygotsky	21
2.4 Étienne Charles Wenger („Social theory of learning” 1998)	22
2.5 Begrebsafklaring: Erfaring	23
2.6 John Dewey	24
2.7 Howard Gardner	25
2.8 Didaktik.....	28
2.9 Undervisning og skabelse af mening	28
2.10 Om Videnssyn og metode	29
2.11 Kommunikation	29
2.12 Forståelse, læsning, lytning, talt og skrevet sprog	30
3 Empiriske undersøgelser	31
3.1 Metode	31
3.2 Informanterne	31
3.3 Interview med Auður Hauksdóttir	32
3.4 Interview med Erna Jessen	34
3.5 Interview med rejselærere: Informant A.....	36
3.6 Interview med informant B	37

4	Mit eget billede på læring.....	40
5	Opsamling konklusion	42

Billeder

Billede 1 Knud Illeris læringstrekant	20
Billede 2 Étienne Wenger lærings teori	22
Billede 3 Gardners mange intelligenser	27
Billede 4 Mit eget billede af indholdsrig læring	41
Billede 5 Mit eget billede og de syv skridt	42

Billede 5 Mit eget billede og de syv skridtPræambel

Denne opgave er mit oplæg til B.ed. ved det Islandske Universitet. Der er tale om et forskningsprojekt, som retter sig mod dansk som fremmedsprog i de islandske skolesystem. Først og fremmest vil jeg takke min vejleder Anne Charlotte Tüxen for utrolig tålmodighed, mange gode råd og støtte ved udarbejdelsen af opgaven. Hendes sproglig vejledning og utrættelige vilje til at forøge mit ordforråd og min forståelse for det danske sprog igennem de sidste 3 år, er jeg utrolig taknemmelig for.

I særdeleshed vil jeg takke de fire udvalgte dansklærere, professor og rejselærere som deltog i min undersøgelse og talte med mig og gjorde det muligt for mig at gennemføre undersøgelsen.

Þetta lokaverkefni er samið af mér undirrituðum. Ég hef kynnt mér *Síðareglur Háskóla Íslands* (2003, 7. nóvember, <http://www.hi.is/is/skolinn/sidareglur>) og fylgt þeim samkvæmt bestu vitund. Ég vísa til alls efnis sem ég hef sótt til annarra eða fyrri eigin verka, hvort sem um er að ræða ábendingar, myndir, efni eða orðalag. Ég þakka öllum sem lagt hafa mér lið með einum eða öðrum hætti en ber sjálf ábyrgð á því sem missagt kann að vera. Þetta staðfesti ég með undirskrift minni.

Reykjavík, _____._____ 2017

1 Indledning

I denne opgave bliver der lagt vægt på betydningen af dansk som fremmedsprog, og hvordan undervisningen kan være indholdsrig og samtidig blive fascinerende og sjov.

Med opgaven har jeg fravalgt at fokusere på elever med særlige behov i undervisningen, fordi det dermed ville blive en hel anden opgave. Derfor er fokus på hele klassen og den brede gruppe elever i folkeskolen, som ikke nødvendigvis har indlæringsvanskeligheder.

Hensigten med projektet er først og fremmest at finde ud af, hvad elevernes behov er, når de lærer et fremmedsprog som dansk, og hvordan fremmedsproglærere kan fange deres opmærksomhed.

Dernæst er hensigten at undersøge, hvilken holdning der er til danskundervisningen, og hvilken betydning det har. Til sidst er formålet at undersøge, hvordan fremmedsproglærere kan motivere eleverne sådan, at det bliver en leg at lære.

Der bliver lagt vægt på fordelene ved at lære fremmedsprog på den måde, at eleverne er selvaktive og har mulighed for at forbinde med noget de allerede har gjort eller gået igennem.

Min motivation til denne opgave og danskfaget generelt, stammer fra en nysgerrighed og et håb om at kunne gøre noget vigtigt for eleverne i skolerne, og her er min store interesse faget dansk og lærerrollen. Min oplevelse i Danmark som barn og min opfattelse af sproget har givet mig utrolig mange muligheder i livet, som har gjort mig til den person, jeg er i dag.

Før opgaven, havde jeg formodninger om negative holdninger til danskfaget, sådan som det muligvis opfattes blandt eleverne og deres forældre. Jeg vil understrege, at det er mine formodninger, og at disse kan ændres igennem arbejdet med opgaven.

Nysgerrigheden på danskfagets placering i Island, og fik mig til at lede efter værdifulde informationer om det. I min søgen efter viden fandt jeg til at begynde med gode citater fra Auður Hauksdóttir, som er professor i dansk og leder af Vigdís Finnbogadóttir Institutet for Fremmedsprog på Islands Universitet.

Under vores himmelstrøg spiller kundskaber i fremmedsprog en stor rolle i de fleste menneskers liv og inden for næsten alle af samfundets områder. Hver eneste dag er vi afhængige af direkte og indirekte kontakt med udlandet, og i den sammenhæng er beherskelsen af fremmedsprog afgørende. For at dække

behovet for kundskaber i fremmede sprog og for at bidrage til kulturelt videnssyn har fremmedsprogundervisningen en central stilling inden for uddannelsessystemet i mange lande, herunder de nordiske. Det overordnede formål med undervisningen er at udruste de unge med alsidige sproglige kompetencer, der kan gavne dem i private og professionelle sammenhænge. Der er store interesser på spil for såvel enkeltpersoner som samfundet generelt, og derfor er det afgørende, at undervisningen både er målrettet og effektiv (Auður Hauksdóttir, 2012, s.7).

Her i Island, undervises der i dansk som et obligatorisk fremmedsprog i grundskolen og i ungdomsuddannelserne. Auður (2012) siger, at formålet med danskundervisningen er at give islændingene en nøgle til kontakt med andre nordboere. Således skal eleverne erhverve sig tilstrækkelige dansk kundskaber til at bruge sproget til kommunikation med danskere og andre nordboere.

Auður skriver også om kontakten med nordboerne, og hvordan mange har direkte og indirekte kontakt med hinanden. Hun forklarer, at mange skandinaver besøger Island og nordiske rejsemål, især Danmark er eftertragtet blandt mange islændinge, og disse forhold kan selvfølgelig også bidrage til kundskaber i de skandinaviske sprog. Ifølge Auður er der en lang tradition i Island for at rejse til udlandet for at studere, og Danmark har længe været et eftertragtet studieland blandt islændingene. Statistikken viser, at dette stadig er tilfældet (Auður Hauksdóttir, 2012).

Dette emne har hun studeret, og hendes sproghistoriske forklaringer bliver ligeledes brugt her.

Ifølge Vísindavefurinn (2000) er danskundervisningen rod fæstet i Danmark og Islands fælles historie. Et stort antal historiske dokumenter blev skrevet på dansk fx ved islændingenes forhold med danskerne og på den måde tilhører det også vores fælles kulturhistorie.

Erfaringen har vist, at de fleste islændingere, der mestrer det danske sprog, generelt har nemt ved at forstå norsk- og svensktalende mennesker, på samme måde som de selv bliver, hvis de tilpasser dansk til „islandsk udtale“. Man kunne sige, at der ligger sproghistoriske grunde til det. På det tidspunkt hvor Island byggedes op, blev der talt det samme sprog i de fleste af de nordiske lande. I denne sammenhæng er der tale om „oldnordisk“. Sproget har så udviklet sig i forskellige retninger, og det er blevet til det, som vi i dag kalder dansk, norsk, svensk, islandsk og færøsk (Vísindavefurinn, 2000).

Sprogene har stort set fælles ordforråd, og syntaksen er den samme, men udtalen er anderledes. Nogle nordiske sprog ligner hinanden mere end andre, og er der tale om to kategorier; „øst“ nordiske sprog som svensk og dansk tilhører, og de „vest“ nordiske sprog som norsk, færøsk og islandsk tilhører. Vest skandinaviske sprog har det til fælles, at de ligner mere „oldnordisk“ end de øst skandinaviske sprog. Islandsk er det vest nordiske sprog, som har foretaget de mindste ændringer og ligner derfor mest „oldnordisk“. Da norsk ligner det islandske sprog mere end det danske, skulle det være nemmere for islændinger at lære norsk end dansk. Selvom de kan forstå norsk, kan de have svært ved at forstå dansk på grund af accenten, der er anderledes. Derfor giver det mening at studere sprog, der tilhører en anden kategori end islandsk (Vísindavefurinn, 2000).

Ud fra denne viden kan man sige, at fremmedsprogsundervisningen bør være noget, der er interessant for eleverne, og de skal være opmærksomme på, hvorfor det er vigtigt at lære dansk som fremmedsprog.

Det Islandske Curriculum definerer begrebet *sprog* som et af menneskets mest nødvendige værktøjer til at få sine tanker i ord, tilegne sig viden og kommunikere med andre. Fagkundskab inden forskellige sprog spiller en vigtig rolle i den kognitive udvikling af individet, øger åbenhed og fremmer udvikling på andre områder (Mennta- og menningarmálaráðuneyti 2016, 122)

Hovedformålet med sprogundervisning er, at eleven erhverver omfattende færdigheder til at anvende sproget som levende værktøjer (Mennta- og menningarmálaráðuneyti 2016, s.122).

I forhold til formålene skal undervisningen være aktiverende og engagerende.

Følgende citat fra *The Icelandic international curriculum guide for compulsory schools - with subject areas*, viser et billede af, hvad der skal fokuseres på i danskundervisningen her i Island.

They should have an opportunity to link the content of their studies with their own experience, circumstances and interests. Pupils should in their language studies acquire competence to use the language fairly well in narratives and communication, as suitable for the purpose, circumstances and recipient on each occasion. The studies should give the pupils an opportunity to use both spoken and written language in a creative manner

(Mennta- og menningarmálaráðuneyti, 2013, s. 136).

I denne sammenhæng er der tale om mangfoldighed i fremmedsprogsundervisningen, i Det Islandske Curriculum. Lærere skal kunne bruge forskellige typer undervisningsmetoder, hvor der lægges vægt på; *individuel oriented studies, cooperative learning, pair work, group work, peer teaching, portfolio education, carousel learning, story-telling method, outdoor education og learning stations* (Mennta- og menningarmálaráðuneyti, 2013).

I Det Islandske Curriculum er der også tale om, at elever fra begyndelsen af deres fremmedsprogsundervisning skal lytte til det fremmede sprog. Elever skal kunne forstå, hvordan sproget er brugt i rigtige situationer, og de skal således kunne bruge deres sprogkundskaber, når de har brug for det og har lyst dertil.

I denne sammenhæng er det også tydeligt, at der lægges vægt på almindelig og normal udtale.

From the beginning normal pronunciation, stress and intonation should take priority, in addition to the pupil mastering idioms that characterize everyday language. It would be most advantageous if both teacher and pupils used the foreign language in all their interaction in class. Furthermore, pupils should be encouraged to use the language outside class, when they have a chance (Mennta-og menningarmálaráðueytið, 2013, s. 136).

I forbindelse med undervisningsmetoder står der i Det Islandske Curriculum, at det er meget vigtigt og nødvendigt at lære at bruge alsidige metoder, når det drejer sig om at lære eleverne det talte sprog. Curriculumet fokuserer på brug af forskellige kommunikative lege, teater, rollespil og andre kreative måder.

„... the main emphasis should obviously be on spoken language and listening” (Mennta- og menningarmálaráðuneyti, 2013).

Det vil sige, at man skal begynde med og lægge vægt på, at undervise i det talte sprog og lytning, før man går i gang med noget andet.

Jeg hørte en meget betydningsfuld citat forleden dag på Schaeffergaarden, februar 2017, fra Erik Skyum Nielsen, som er en dansk litteraturhistoriker. Han sagde i forbindelse med en forelæsning om litteratur, skabelse og vaner at; „Træer har rødder, mennesker har fødder”. Mennesket har altid mulighed for at gå fra sine vaner og prøve nye udfordringer. Disse ord fik mig til at tænke på undervisningen i forbindelse med gamle vaner og behagelige undervisningsmetoder. Mennesket og andre dyr, prøver altid at bryde sig igennem isen på

den mest behagelige måde som muligt. Vi prøver altid at gøre tingene nemmere for os, og ender måske med at glemme hele idéen om hvorfor vi gør tingene.

Vi må gå væk fra vores rodfæstet vaner og være udfordrende, moderne og optimistiske.

1.1 Problemformulering

Dette projekt har til formål at belyse, hvorledes man kan fremme barnets sproglige udvikling ved at indføre et godt sprogmiljø i hverdagen.

Med opgaven bliver der forsøgt at finde ud af, hvordan fremmedsproglærere skal gennemføre undervisningen således, at eleverne finder motivationen, nyder timerne og får lært noget.

Dette leder mig frem til følgende problemformulering:

Hvordan kan man som lærer i dansk som fremmedsprog, facilitere undervisningen således, at eleverne bliver selvaktive i deres egen læringsproces?

1.2 Læsevejledning/ Metode og afgrænsning

I dette afsnit vil der præsenteres forskellige begreber og teorier, der understøtter de undersøgelser, jeg har foretaget i forhold til, hvordan man som lærer kan fremme børns sprog og kommunikation i den pædagogiske praksis. Jeg vil derfor inddrage lovgivningen i form af de pædagogiske læreplaner. Dette er også med henblik på at inddrage et samfundsperspektiv på besvarelsen af problemformuleringen. Efterfølgende vil jeg beskrive, hvad begreberne sprog (sprogtilegnelse), læring, mening og erfaring betyder. Herefter inddrager jeg Knud Illeris' teori om læringstrekanten. Derefter inddrager jeg de forskellige teorier fra Etienne Wenger, Lev Vygotsky, John Dewey og Gardner, da jeg vil anvende dem til at analysere min empiri senere hen. Jeg vil gå i dybden med, hvordan teorierne bygger på indlæring ved handling „lære med at gøre” igennem leg og motivation, og hvordan vi som lærere i fremmedsproget kan anvende disse teorier, når vi planlægger, gennemfører og evaluerer undervisningen.

Til at uddybe min forklaring i forhold til det at lære med leg gør jeg rede for et interview, jeg havde med Auður Hauksdóttir (professor ved det Islandske Universitet) og Erna Jessen (pensioneret lærer og lærebogsforfatter).

Dernæst vil jeg beskrive min empiri, som er baseret på interviews med to rejselærere, som i opgaven bliver kaldt for informant A og informant B.

Jeg vil kort forklare, hvordan det hele blev indsamlet, og hvad fordelene og ulemperne er ved de forskellige undersøgelsesmetoder.

Dette følges af min analyse af den indsamlede empiri.

I min konklusion vil jeg besvare min problemformulering og derefter slutte det af med perspektivering. Jeg fremviser min egen idé (læringspyramide) om indholdsrig læring.

Efterfølgende vil jeg beskrive, hvordan lærere kunne planlægge og gennemføre en undervisning med brug af det materiale, der er i forvejen, med hensyn til de krav, der er og inddrage elevernes motivation for at lære mere i dag end i går.

„Það er leikur að læra
leikur sá er mér kær,
að vita meira og meira,
meira' í dag en í gær...”

(Guðjón Guðjónsson, 1997).

Det er en leg at lære,
en leg så jeg forstår,
at vide mere og mere,
mere i dag end i går.

(Oversættelse: Anne Charlotte Tüxen, 2017)

2 Teoriafsnit/ Begrebsafklaring: Sprog

If one were to ask a panel of scientists and laypersons what accounts for the remarkably complexity of human cognitive abilities, social institutions, and culture, the most common response would almost certainly be language. (Tomasello, 2008, s. 342).

I begyndelsen skal begrebet sprog defineres. Der er blevet valgt at benytte den definition Vivian Cook beskriver i bogen om *'Second language learning'*.

I bogen er der tale om, at sproget er i centrum af det menneskelige liv. Vi bruger det til at udtrykke vores kærlighed eller vores had, at nå vores mål og fremme vores karriere, at vinde kunstnerisk tilfredsstillelse eller simpel fornøjelse, at bede eller at bespotte. Gennem sproget planlægger vi vores liv og husker vores fortid; vi udveksler ideer og erfaringer; vi danner vores sociale og individuelle identiteter. Sproget er det mest unikke ved mennesket. Som Cicero sagde i 55 f.Kr., 'Den ene ting, hvor vi er overlegen i forhold til dyr, er, at vi taler til hinanden (Cook, 2008, s. 1).

Med denne definition kan man sige, at sproget er vores værktøj til at skabe og forme vores nutid, fortid og fremtid. Det som står i citatet ovenover, er kun en meget kort definition af, hvad sprog egentligt er.

Den danske ordbog definerer betydningen af begrebet sprog, som „system af ord, deres mundtlige og skriftlige udtryk og måde at kombineres på hvormed mennesker i et samfund udtrykker sig og kommunikerer med hinanden”(Den Danske Ordbog, 2017)

I bogen, Sprognormer I Norden, indlæg ved et fællesnordisk symposium i København, der er redigeret af Erik Hansen og Peder Skyum-Nielsen, er der bemærkelsesværdige begrebsafklaringer af „sprog”;

„Språket har två huvuduppgifter: det är ett meddelelsemedel (inkl instrument för kontakt och uttryck), och det är ett tankemedel”(Hansen og Skyum-Nielsen, 1979.s.30).

Ud fra denne definition kan man forstå, at sproget er vores værktøj for at udtrykke vores tanker samtidig for at vore vores instrument til kommunikation.

I teksten er der også tale om, hvordan børn prøver sig frem til sit eget sprogbrug i forskellige situationer.

Språket som ett system av normer inlärs i samspel med andre människor. Barnet deltar i interaction med vuxna och andra barn. Därvid lägger det märke till

konkreta yttranden med en konkret innebörd i aktuella situationer, yttranden som de andra använder på ett visst vis för ett visst syfte. Vad barnet gör är att det försöker gissa sig till de språkliga konventioner som är förutsättning för språkbruket i gruppen. Barnet testar fortlöpande sina ideer om hur dessa regler är beskaffade i samband med att det självt bruk av språk (Hansen og Skyum-Nielsen, 1979. s.28).

Sproget er ifølge citatet, et system som bliver brugt i samspil med andre mennesker. Det er et socialt værktøj. Sproget er vores interaktionsmiddel i forskellige situationer. Når børn gætter sig frem til ord og sammenhæng i almindelig sprogbrug, er der tale om, at de lærer igennem handling med sproget. De tester sig selv med egen form for forståelse og erhverver ny erfaring.

Den schweiziske sprogvidenskabsmand, Ferdinand De Saussure siger i sin bog, *Course in general linguistics*, efterfølgende om begrebet sprog;

Language, .. is a self-contained whole and a principle of classification. As soon as we give language first place among the facts of speech, we introduce a natural order into a mass that lends itself to no other classification(Saussure, 1974, s.9).

Sprog skal ifølge Saussure, ikke forveksles med den menneskelig tale, hvoraf det kun er en del af det, selvom den er vigtig. Det er både et socialt produkt af fakultetet for tale og en samling af de nødvendige konventioner, der er blevet vedtaget af en sociale krop til at tillade enkeltpersoner at udøve denne fakultet. Taget som helhed, tale er mangesidet og heterogent, der kommer ind på flere områder samtidigt-fysiske, fysiologiske, og psychological. Det gælder både for den enkelte person, og for samfundet(Saussure, 1974, s. 9).

I min forståelse og opfattelse, er sproget noget vi smager på, hører, ser, føler, og fornemmer. Man kunne sige at sprog er det som vi tolker igennem krops-, tale-, skrift-, billede-, og tegnsprog for nogle eksempler. Sproget er det som står i centrum af vores kultur, vores miljø opfattelse og vores tolkning af forskellige situationer.

Sproget er det, som vi forefinder os i, det er vores idé eller forståelse om, hvad det er at være levende. Sproget er vores kommunikationsmiddel. Det ordner vores erfaringer og former tanken. Sproget fortæller, hvem vi er. Det er et system som forandres hele tiden.

2.1 Begrebsafklaring: Læring (Knud Illeris).

Med opgaven blev der valgt at inddrage Knud Illeris, som igennem en lang årrække har beskæftiget sig med og skrevet meget om læring og læringsteori. Omdrejningspunktet i denne opgave er netop læring og læringsprocesser, hvilket argumenterer for brugen af ham og hans tænkning ift læring.

Knud Illeris er en dansk forfatter til en lang række bøger om læringsteorier og har tidligere været professor ved Danmarks Pædagogiske Universitetsskole i København. Begrebet eller ordet læring bruges meget bredt og til dels forskellige betydninger.

Menneskelig læring er en kombination af processer i gennem hele livet, hvor hele mennesket, krop (genetik, physical and biological) og sind (viden, færdigheder, holdninger, værdier, følelser, overbevisninger og sanser) - oplevelser sociale situationer, det opfattede indhold transformeres derefter kognitivt, følelsesmæssigt eller praktisk (eller gennem en kombination) og integreret i det enkelte menneskes biografi resulterer i konstant forandring (eller som en mere erfaren person) (Illeris, 2009, s.25).

Begrebet læring kan udskilles i fire forskellige hovedbetydninger som på en eller anden måde indgår, når det anvendes specificeret i dagligsproget (Illeris, 2000, s. 14).

For det første kan ordet læring henviser til *resultaterne af de læreprocesser* der finder sted hos de enkelte. Læring betegner således *det der bliver lært*.

For det andet kan ordet henviser til de psykiske processer der finder sted i det enkelte individ og kan føre frem til sådanne ændringer eller *resultater* som betydningen her før i nummer et omhandler.

For det tredje kan både ordet læring og ordet læreproces henviser til de *samspilsprocesser* mellem individet og dets materielle og sociale omgivelser der direkte eller indirekte er forudsætninger for de indre *læreprocesser* som betydning nummer to omhandler.

For den sidste betydning af begrebet kan ordet læring og ordet læreprocesser meget ofte ikke alene i dagligsproget, men også i officielle og faglige sammenhænge mere eller mindre *sammenfaldende med ordet undervisning* i det der udtalt trækkes på den kortslutning mellem *hvad der undervises i og hvad der læres* (Illeris, 2000, s. 15).

Internt i den pågældende elev foregår der i denne forbindelse en psykisk proces der består i at lærerens redegørelse modtages og søges indpasset i elevens forståelse, dvs. den relateres til den viden og indsigt som eleven allerede har tilegnet sig på området. Den indre psykiske proces består således i en

modtagelse og indarbejdelse af lærerens redegørelse, og det kan ske på forskellige måder og med forskellige følelser tilknytninger... (Illeris, 2000, s.15)

Læring har et færdigheds- eller betydningsmæssigt indhold. Tilegnelsen af indholdet er først og fremmest en kognitiv proces eller den motoriske læring der ligesom erkendelsen styres centralnervesystemet (Illeris, 2000, s.18).

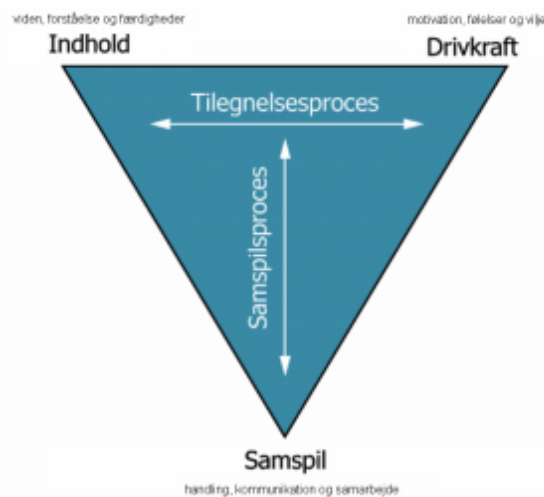
Læring er også ifølge Knud Illeris, en psykodynamisk proces, dvs. en proces der involverer psykisk energi, formidlet via følelser, holdninger og motivationer, som både kan virke mobiliserende og samtidig selv kan påvirkes gennem læring.

Læring er en social og samfundsmæssig proces. Denne dimension har medfølgende eller sammenhængende niveauer - både et direkte eller indirekte socialt, mellemmenneskeligt samspil niveauer (Illeris, 2000, s.18).

„Den konstruktivistiske opfattelse går ud på at mennesket gennem læring og erkendelse selv konstruerer sin forståelse af omverden” (Illeris, 2000, s.26)

I forbindelse med undervisning er det således lige så vigtigt at interessere sig for, hvad eleverne allerede ved som for det, man vil have dem til at lære. Denne tilgang forklarer samtidig, hvorfor elever meget ofte lærer noget forskelligt, selvom de modtager den samme undervisning. Hver elev har sine egne unikke og individuelt udviklede kognitive strukturer, og når læringen finder et sted i mødet mellem bestemte påvirkninger og disse forskellige strukturer, vil resultatet principielt også blive forskelligt (Illeris, 2000, s. 28). Knud Illeris henviser til sin læringstrekant der viser de dimensioner, der ifølge ham indgår i læring.

- Indholdet; viden, forståelse og evner. Her drejer det sig om, hvad der helt konkret læres, og formålet er for den lærende at udvikle mening og mulighed for at håndtere praktiske udfordringer. Her udvikles den personlige funktionalitet.
- Mentale energi; er nødvendig for læringsprocessen. Det drejer sig om følelserne og motivationen og formålet er at sikre en konstant mental balance og derved udvikle den personlige sensitivitet.
- Interaktionen; perception, transmission, erfaringer, deltagelse og aktivitet. Formålet er den lærendes sociale integration i samfundet.
- Indholdet og den mentale energi foregår internt i individet mens at interaktionen inkluderer det sociale og eksterne aspekt af læring. Både det interne og det eksterne er essentielt i læringsprocessen ifølge Knud Illeris.

Billede 1 Knud Illeris læringstrekant

Knud Illeris læringsteori går ud på at lære igennem sociale og kommunikative oplevelser, som netop passer til min egen forståelse om undervisning.

Hans syn på den interaktive læringsmåde viser os et billede af, hvordan læring sker ind i mennesket i gennem erfaringer og kommunikation. Ud fra det kan man sige, at kommunikation i danskundervisning er noget, vi skal fokusere på med hensyn til de produktive og receptive færdigheder.

2.2 Begrebsafklaring: Mening

Begrebet „mening” har fået forskellige tolkninger. Hukommelsesforskning og kognitiv psykologi taler om „skema” og „skript” som vores højst personlige værktøjer, når det gælder om at forstå nye informationer og skabe mening i dem (Lightfoot, Cole og Cole, 2009, s.22).

Den schweiziske videnskabsmand indenfor psykologi, biologi og filosofi, Jean Piaget(1896-1980), har haft store betydninger for den pædagogiske forståelse vi har i dag.

In Piaget’s view, the most basic unit of cognitive functioning is the *schema*, a mental structure that provides a model for understanding the world. Over time, as children interact with their environment, they change-strengthen or transform-their schemas through adaptation, which involves processes Piaget termed assimilation and accommodation (Lightfoot, Cole og Cole, 2009, s. 22).

Som en filosof, mente Piaget, at i erkendelsen, sker der en assimilation, når man optager omverdenen og forsøger at tolke den i lyset af ens egen forståelse, forsøger at få nye

observationer til at stemme med tidligere viden. Akkommodation vil i en erkendelsessammenhæng sige, at man afprøve sin forståelse af omverdenen, man forventer eller antager, hvad der kan komme til at ske. De to delprocesser assimilation og akkommodation sker også her samtidig. Individet erkender omverdenen samtidig med, at det afprøver sin erkendelse af omverdenen. Når der er overensstemmelse mellem det, der tages ind og det, der prøves af, eller med Piagets ord, når der er balance mellem assimilation og akkommodation, da betyder det, at individet har en forståelse - den indre struktur - som er i overensstemmelse med omverdenen - den ydre struktur (Vejleskov, 1999).

Med denne definition kan man sige, at hvis elever ikke forstår meningen af enkelte ord eller sammenhænge, kan det være vanskeligt for dem at lære et fremmedsprog. Ifølge teorierne, er det absolut nødvendigt, at elever får et undervisningsemne, som passer til dem, deres nuværende viden og det, som de interesserer sig for.

Ifølge Bruner (2006, s.187) er meningsystemet er partikularistisk og en hel del af meningen, forbundet med et socialt forhold. I denne forstand er menneskets mening, forbundet til en kontekst og kan begrænses til den.

2.3 Vygotsky

Lev Vygotsky var en skelsættende, russisk psykolog og var en af de første psykologer som lagde vægt på mennesket som kulturvæsen. Vygotsky så, læringen på den måde at det sker „før” barnets udvikling og sker i zonen for nærmeste udvikling (Tornberg, 2001, s.12).

Vygotsky mente, at barnet klarer sig med lærerens hjælp eller med hjælp fra en anden som kan mere, at løse opgaver og forstå sammenhænge, som de ikke ville have gjort på egen hånd (Tornberg, 2001, s.12).

Professoren, Jerome S. Bruner snakker om Vygotskys idé om viden som handling. I hans bog, Uddannelseskulturen er der gjort rede for Vygotskys ord om:

..at *praxis* typisk går forud for *nomos* igennem historien (og, vil jeg tilføje, i menneskelig udvikling). For at sige det på en anden måde er færdighed ikke en teori, der gennemtrænger handling. Færdigheder er en måde at håndtere tingene på, ikke en udledning af en teori. Færdigheder kan uden tvivl forbedres ved hjælp af teorier, som når vi lærer om de udvendige og indvendige kanter på vores ski, men vores skiløb bliver ikke bedre, før vi får den viden ført tilbage til

vores skifærdigheder. Viden hjælper kun, når den føres ned og bliver til vaner (Bruner, 1998, s.233).

Ud fra ovennævnte citater kan man se, hvor betydningsfuld kommunikative øvelser er i undervisning. Ifølge teorierne er det således, at mennesker bedre kan huske nye oplysninger ved at bruge dem socialt, kommunikativt, bevægelsesmæssigt og igennem leg med andre. Det er meget nødvendigt, at elever arbejder med emner, som de har kendskab til, har mulighed for at benytte sig af og inddrage egne erfaringer.

2.4 Étienne Charles Wenger („Social theory of learning” 1998)

Etienne Wenger er en læringsteoretiker og er særligt kendt for sin teori om situeret læring. Etienne Wengers opfattelse af, at læring består af sociale dimensioner, hvor begrebet læring er i centrum af hans model om social teori om læring.

Billede 2 Étienne Wenger lærings teori

Mening: en måde hvorpå vi kan tale om vores (skiftende) evne til - individuelt eller kollektivt - at opleve vores liv og verden som meningsfuld.

Praksis: en måde hvorpå vi kan tale om vores fælles historiske og sociale ressourcer, rammer og perspektiver som kan opretholde gensidigt engagement i handling. Praksis er den produktive måde hvorpå vi lærer med at gøre igennem erfaring.

Fællesskab: en måde hvorpå vi kan tale om de sociale former inden for hvilke vores aktiviteter kan defineres som værd at beskæftige sig med og vores deltagelse kan anerkendes som kompetence.

Identitet: en måde hvorpå vi kan tale om hvordan læring ændrer hvem vi er og skaber personlige udviklingshistorier inden for rammerne af vores fællesskaber (Illeris, 2000, s.111).

Knud Illeris taler om, hvor meningsfuld figuren er, og hvordan alle begreber indenfor den spiller vigtige roller.

Det er klart at disse elementer er forbundet indbyrdes og gensidigt definerer hinanden. Når man ser på figuren kan man faktisk ombytte hver af de fire perifere komponenter med læring, placere dem i midten som det primære fokuspunkt, og figuren vil stadig give mening (Illeris, 2000, s.111).

Figuren som blev forklaret her, giver utrolige mange muligheder. Hvert element støtter de andre, og hovedfokus i teorien er praksis og samarbejde. Det er bemærkelsesværdigt hvordan Étienne lægger vægt på, *Learning as becoming, Learning as doing, Learning as belonging og Learning as experience.*

Hele teorien går ud på at lære igennem erfaring, og i samarbejde med andre. Ifølge teorien skal elever kunne lære fx. fremmedsprog med at være selv aktive og tilegne sig ny viden igennem interaktive og kommunikative øvelser.

2.5 Begrebsafklaring: Erfaring

Erfaringsbegrebet hos Dewey er brugt bredt i overensstemmelse med den folkelige betydning. Vi erfarer eller oplever hele tiden med det pædagogisk afgørende er kvaliteten af erfaringerne (Illeris, 2000, s.116).

I en af Knud Illeris bøger, står der efterfølgende om erfaring;

Experience is the relation between individual and environments, 'subject' and 'worlds', which are the terms I use to connote the socialised individual and the interpreted world. The subject- worlds relation makes experience possible. Experience is both the process of experiencing and the result of the process. It is

in experience, in transactions, that difficulties arise, and it is with experience that problems are resolved by inquiry (Illeris, 2009, s.75).

Ifølge Knud Illeris er erfaring den proces, hvor vi som mennesker, individuelt og kollektivt, bevidst tilegner os virkeligheden, og den hele tiden levende opfattelse af denne virkelighed og vores forhold til den. Der findes ifølge ham, erfaringer i flertal, som i dagligsproget, men de er at forstå som partielle produkter af denne proces. Erfaring er således en subjektiv proces, den er set ud fra det erfarne menneske. Det er en kollektiv proces, hvorpå vi når som enkeltindivider erfarer, gør det gennem en socialt struktureret bevidsthed. Knud mener, at det er en aktiv, kritisk og skabende proces, hvor vi ikke bare ser, men bearbejder (Illeris, 2000, s. 119).

Ud fra Knud Illeris definitioner kan man konkludere, at erfaring er vores resultat af en oplevelse med tilhørende problem og problemløsning.

2.6 John Dewey

John Dewey var en amerikansk filosof, pædagog og samfundskritiker. Han lagde vægt på noget, der kaldes pragmatik, og at elever skulle lære igennem oplevelse. Oplevelse, ifølge Dewey, hænger ikke kun med ens videnskab, men også levemåder, liv og mennesker (Illeris, 2009, s.74).

Experience is the relation between individual and environments, 'subject' and 'worlds', which are the terms I use to connote the socialised individual and the interpreted world. The subject- worlds relation makes experience possible.

Experience is both the process of experiencing and the result of the process. It is in experience , in transaction, that difficulties arise, and it is with experience that problems are resolved by inquiry (Illeris, 2009, s.76).

Erfaring synes Dewey er det mest betydningsfulde begreb i historien af filosofi og læring især (Jóhanna Einarsdóttir, Ólafur Páll Jónsson, og Gunnar Ragnarsson, 2010, s.19).

Det er ifølge Dewey, lærerens rolle at organisere aktiviteter, der får eleverne til at være aktive. Det er ikke noget, der skal være midlertidig, men i stedet være noget der fremmer den ønskede oplevelse og erfaring hos eleven senere hen. Hver erfaring lever videre i en ny oplevelse. Derfor er det skolens primære formål, at vælge den slags handlinger der lever på en kreativ måde i senere og kommende erfaringer (Dewey, 2000).

Dewey er berømt for sin fokus på, at undervisning er nært beslægtet det at gøre noget. På engelsk henviser man til, at denne teori Deweys med udtrykket Jóhanna, Ólafur og Gunnar (2010) ville mene at „Learning by doing” eller „læring i handling” står for, at for at lære noget, behøver du at gøre noget.

I overensstemmelse med pragmatisme lægger Dewey vægt på, at viden er en praktisk proces. Læring og viden er bundet indbyrdes, og derfor er det afgørende, at læring er en praktisk proces (Jóhanna Einarsdóttir, Ólafur Páll Jónsson, og Gunnar Ragnarsson, 2010, s. 19).

Dewey ville mene, at hvis man ikke kan forbinde ord med noget, man har oplevet, bliver det aldrig mere end tomme og uforståelig tegn på papir (Jóhanna og Ólafur, 2010, s.35).

Ifølge ham lærer mennesket igennem erfaringer og efterfølgende sætning er ud fra min forståelse, meningsfuld i forhold til det og godt motto: „Af erfaring skal man lære”.

Ifølge Det Islandske Curriculum er der tale om, hvordan elever skal have mulighed for at bruge sin egen erfaring til at være kritiske over for forskellige tekster og medier.

Pupils should gradually be trained in using their own experience to read critically, to read between the lines and to interpret, for example, texts that relate to matters of dispute. It should be kept in mind, especially concerning pupils with reading difficulties, that listening also increases vocabulary and language comprehension, for example simultaneous listening and reading or reading with the support of pictures. Writing is the feature that most pupils find it most difficult to master. Therefore it is important to begin with simple tasks and link writing to other competence criteria. It is important that pupils express themselves on what they know well and use the vocabulary that is being worked on, but gradually greater demands should be made concerning format, usage, spelling, vocabulary and subject matter (Mennta- og menningarmálaráðuneyti, 2013, s.137).

Ud fra Deweys og Det Islandske Curriculum kan man forstå, at det er vigtigt at fokusere på elevernes nuværende viden, og at de lærer at bygge oven på deres viden og erfaring med enkle øvelser.

2.7 Howard Gardner

Howard Gardner er en professor ved Harvard University. Han er bedst kendt for sine bidrag til psykologi og uddannelse. Han er verdensberømt for sin teori om de mange intelligenser.

Hans værker har haft en vigtig bidrag i de læringsteorier, som vi kender i dag. Howard Gardners teori om de mange intelligenser har påvirket synet på børns udviklingsmuligheder i skolen og i børneinstitutioner verden over. Det er i dag en selvfølge i de pædagogiske miljøer, at børn har mange intelligenser.

The theory of multiple intelligences provides an opportunity, so to speak, to transcend mere variation and selection. It is possible to examine a topic in detail to determine which intelligences, which analogies, which examples are most likely both to capture important aspects of the topic and to reach a significant number of students (Illeris, 2009, s.11).

Udviklingen sker i et afhængighedsforhold mellem intelligenserne, således kan nogle områder måske aldrig blive udviklet, mens andre kan nærme sig det raffinerede eller geniale. Grundlæggende for dette intelligensbegreb er, at intelligenserne ikke udvikler sig automatisk eller selvstændigt, men i en relation til sin omverden. Intelligenserne er på den måde også et udtryk for en kulturs kompetence værdier eller behov (Illeris, 2009).

Ifølge teorierne og i dette sammenhæng er det meget vigtigt, at vi planlægger undervisningen på den måde, at den passer til børnene, deres intelligenser og interesser. Børn lærer på forskellige måder, og dette bør være vores fokuspunkt.

Med teorien kan man som lærer fokusere på elevens styrke i stedet for elevens svagheder. Ifølge Gardner kan man få elever til at forbedre deres svagheder, når der lægges vægt på deres styrkesider.

Forskellige elever med forskellige behov kræver konstruktive undervisningsmetoder.

Efterfølgende er et billede af Gardners otte intelligenser;

Billede 3 Gardners mange intelligenser

I Det Islandske Curriculum; guide for compulsory schools, er der tale om, hvordan man som lærer fra begyndelsen skal lægge vægt på det talte sprog. Elever skal ifølge loven, først lære at lytte og tale på fremmedsproget, inden de andre færdigheder får mere opmærksomhed.

Når det så endelig drejer sig om læse og skrive færdighederne, er der skrevet;

Gradually the importance of reading and writing increases. Reading enhances the vocabulary and the feel for the language and therefore it is important that pupils read a lot. It is important that pupils read a variety of texts for instruction, specific purposes, pleasure, and to encourage their development, and that they gradually become skilled at the learning strategies that are necessary to master good reading comprehension. The emphasis should be on reading material that appeals to the age, development and interests of the pupils,.. (Mennta-og menningarmálaráðuneyti, 2013).

Det er tydeligt, hvordan der lægges vægt på emner, der passer til elevens nuværende viden og interesse at gøre. Ifølge teorierne kan man bedre motivere eleverne i emner, der har deres interesse. Ligesom i Gardner's tilfælde, lægges der her vægt på, at der arbejdes med emner, der passer til deres niveau og interesseområde.

2.8 Didaktik

I bogen *Sprogdidaktik*, efter Ulrika Tornberg (2001), er der gjort rede for didaktik og den mening inden for sprogindlæring.

Ifølge hende belyser begrebet didaktik i dansk betydning undervisningen i et helhedsperspektiv.

„Didaktikkens rolle er således at behandle undervisningen i et helhedsperspektiv. Lidt overfladisk, men dog på en vis måde sandt plejer man at tale om, at didaktikken behandler undervisningen Hvad? Hvordan? og Hvorfor?“ (Ulrika Tornberg, 2001, s.9).

2.9 Undervisning og skabelse af mening

„Eleverne skal opleve skolen, undervisningen og deres egen læring som meningsfuld og selvindlysende“ (Ulrika Tornberg, 2001, s.17).

Vores hukommelse og det, vi kan forstå og opfatte, er præget af vores personlighed, vores tidligere erfaringer og den viden, vi har. Vi kan ikke huske noget, som mangler mening for os. Vi forsøger derfor at skabe os en *mening* i en ny information ved at forbinde den nye information med noget, vi allerede kender til. Den mening eller tolkning, som vi skaber os på den måde, er også det, vi husker og lærer os. Hvis vi tilbydes en information, som ikke passer ind i de erfaringer, vi tidligere har gjort, og i den viden, vi tidligere har erhvervet os, kan det derfor ske, at vi forvrænger informationen (Tornberg, 2001, s.12-13).

Der er tale om begreberne “skema” og “skript”, som efterfølgende bliver kort defineret . „Et skema er iflg. kognitiv psykologi en grundlæggende funktionsenhed i hukommelsen, en slags organiserende princip for nye informationer“(Tornberg, 2001, s.14).

Hvis denne tolkning kunne forenkles, ville man kunne sige, at skema er det, som vi forstår, ved omverden og vores egen virkelighed.

Det er således vigtigt begreb i forhold til læring, og hvordan man tilegner sig ny viden.

Iflg. det sociokulturelle perspektiv på læring er der fremfor alt i samtalen mellem eleverne indbyrdes og mellem lærer og elever, at viden udvikles. Elevernes „indre billeder“ er iflg. denne synsvinkel et resultat af kommunikation (Tornberg, 200, s.14).

2.10 Om Vidensyn og metode

Der er tale om forskellige læringsmetoder; *Grammatik og oversættelsesmetoden*, *Den direkte metode* og *Den audiolingvale metode*. Disse metoder tilhører forskellige arbejdsmetoder i fremmedsprogsundervisning.

I *grammatiske og oversættelsesmetoden* metoden er modersmålet brugt i undervisningen, litterære tekster og forståelseskontrol er gennem oversættelse, teksterne i hovedsagen er som grundlag for grammatisk analyse og oversættelse af isolerede sætninger til og fra målsproget som det hyppigste øvelsesforum (Tornberg, 2001, s.29).

Den direkte metode går ud på det levende, talte sprog i undervisningen. Det vil sige, undervisningen sker udelukkende på målsproget, læsning foregår på talens grund, ordforklaringer sker på målsproget med lærerens kropssprog, gestik og mimik. Grammatikken behandles ud fra den læste tekst og øvelserne består af substitutions øvelser, diktatøvelser, beretning og fri skrivning.

I denne metode lægges stor vægt på udtalen og intonationen (Tornberg, 2001, s.33).

Den audiolingvale metode går ud på at sprogindlæring bliver betragtet som dannelse af vaner. Disse vaner er så dannet gennem stimulus- og respons kæder og gennem positiv og negativ forstærkning. I denne metode bliver sprogindlæring styret udefra og uden elevens egen mentale medvirken. Nye vaner hos eleven dannes ved imitation og gentagelse. Indlæringen sker ved analogi, ikke ved analyse (Tornberg, 2001).

2.11 Kommunikation

Kommunikationen er elevernes måde og mulighed til at udtrykke sig på.

Meningsfuld kommunikation i klasseværelset hjælper begyndere til at udvikle almen sprogfærdighed, som er sammenlignelig med den, som kan udvikles ved traditionel undervisning. Desuden lærer eleverne at kommunikere ubesværet og naturligt (Tornberg, 2001).

Det er ud fra både Det Islandske Curriculum og Ulrika Tornberg vigtigt, at elever får mulighed for at udfordre sine egne evner til kommunikation på fremmedsproget.

„Jo mindre lærerkontrol, desto mere mundtlig aktivitet blandt eleverne” (Tornberg, 2001).

I denne sammenhæng kan det siges, at kommunikative opgaver skulle kunne give eleverne lejlighed til at udfordre sit kendskab og tolkning af sproget.

2.12 Forståelse, læsning, lytning, talt og skrevet sprog

At høre og at læse er såkaldt receptive færdigheder, medens at tale og skrive er produktive færdigheder. Begrebet *receptiv* færdighed opfattes som noget eleven tager imod sproget uden at være særlig aktiv. Produktiv færdighed forudsætter på den anden måde at eleverne er aktive (Tornberg, 2001). Produktiv færdighed står således af deres egne sproglige intelligenser, deres talte sprog og deres skrevne fremmedsprog.

Det som sker, når vi lytter og forstår eller læser og forstår, kalder man for *bottom up approach*, og den indebærer, at vores forståelse afgøres af, hvor godt vi afkoder lyd- og bogstavkombinationer (Tornberg, 2001).

3 Empiriske undersøgelser

I dette afsnit bliver der gjort rede for de empiriske undersøgelser. Først beskrives den metodiske tilgang, nemlig valg af spørgeskema-undersøgelsesmetode, og derefter præsenteres de involverede spørgeskemaundersøgelsers indhold, deres gennemførelse og resultater.

3.1 Metode

I forhold til dette forskningsprojekt, som er funderet i et empirisk grundlag med et kvalitativt interview som udgangspunkt, kan man sige, at der kan være visse variabler, der gør, at jeg kunne have valgt at gøre nogle ting anderledes i opgaven.

For at tage udgangspunkt i en af disse kan jeg starte med mit valg af informanter i interviewet. Informanterne har mange års erfaring bag sig og forskellige baggrund. Dette kan ses som en styrke for min opgave.

Der bliver ligeledes lagt vægt på at finde ud af betydninger af danskundervisningen og forståelsen, de forskellige informanter har om det emne. Ligeledes kan man sige, at hvis jeg nu havde haft en ikke så erfaren lærer så ville mit resultat måske have set anderledes ud.

Jeg anvendte åbne spørgsmål og informanterne svarede, som de vil. Jeg optog interviewsene. Min baggrund for at udføre interviews er ligeledes en faktor, der ville kunne ses som en svaghed for opgaven, idet jeg på det tidspunkt ikke havde megen erfaring i at foretage interviews. I den forbindelse har jeg været bevidst om, at jeg som interviewer havde en opgave i at holde samtalen på sporet, men også en pligt til ikke at trække nogle forhold frem som er relevante i forhold til opgaven. Jeg har i min metodebeskrivelse i opgaven søgt at være faglig og på denne måde gøre opgaven tydeligere.

Den kvalitative metode har her været brugbar sammen med teoriafsnittet til at belyse min problemformulering, og gjort det muligt at besvare den med baggrund i teorien.

3.2 Informanterne

I denne opgave har jeg valgt fire forskellige informanter. Informanterne blev valgt efter deres erfaringer i danskfaget her i Island.

Det første interview var med Auður Hauksdóttir, som er professor ved det islandske Universitet. Hun har skrevet mange værker, som gør rede for det danske sprog som fremmedsprog her i Island. Jeg har valgt at mit første interview skulle være med Auður, grundet hendes forskningsmæssige baggrund og uvurderlig viden om dansk i Island.

Dernæst foretog jeg interview med Þórunn Erna Jessen, som har været dansklærer i mange år og er forfatter til de fleste af de danskmaterialer, der bruges her i Island.

Hendes erfaringer som lærer og forfatter gjorde mig nysgerrig, og jeg ønskede at få hendes betragtninger og oplevelser ved brug af bogen i danskundervisningen her i Island.

Efter at jeg havde snakket med Auður og Erna, har jeg fået indsigt i, hvordan en undervisning kan være, hvilken rolle læreren har, og hvordan man kan bruge danskbøgerne.

Til sidst talte jeg med to danske informanter med erfaringer som lærere i Danmark og i danskundervisningen her i Island. Informanterne har besøgt islandske skoler, undervist og lavet undervisningsmateriale. Deres erfaringer i undervisningen er vigtige for min empiri, da deres oplevelser i og om undervisningen har stor betydning for opgaven. Informanterne havde ikke undervist i islandske skoler før, og de havde ikke arbejdet med det islandske undervisningsmateriale og curriculum. Deres fremmede sprog spiller en vigtig rolle, hvor de ikke kunne bruge elevernes modersmål. Informanterne var ikke blevet påvirket eller influeret af en eller anden holdning til danskfaget her i Island, og især det har en stor betydning for undersøgelsen.

3.3 Interview med Auður Hauksdóttir

Auður Hauksdóttir har undersøgt elevernes behov for dansk og deres holdninger til fremmedsproget.

I hendes undersøgelser har hun overvejet forskellige begrundelser for elevernes holdning til dansk, og blandt andet skriver hun om mulighed for forskellige mangler i undervisningen, manglende motivationen, mangel af kvalificerede dansklærere, mangelfuld undervisning i talefærdighed, indhold og praksis.

Mit interview med Auður Hauksdóttir fik mig til at forstå betydningen af produktive og receptive færdighederne i forberedelse til danskundervisning. De fire færdigheder, lytte, læse, tale og skrive er det, hver elev skal lære i undervisningen. Det er ifølge Auður således, at hvis nu man lægger større vægt på de receptive færdigheder, kommer det jo til at gå ud over de produktive færdigheder i undervisningen og elevens tilegnelse af sproget. Med en fuldkommen balance mellem de fire færdigheder kan man opnå det perfekte input i

undervisningen. **Man kan derfor sige, at nøglen til en vellykket undervisning er en god blanding af de fire færdigheder.**

Vedrørende dette emne ifølge Det Islandske Curriculum(2013) skal man netop fokusere på de fire færdigheder i fremmedsprogsundervisningen, men i begyndelsen fokusere på det talte sprog og lytning til fremmedsproget. Knud Illeris(Illeris, 2000) lægger også på den måde vægt på den interaktive læringsmåde viser hvor læringen sker ind i mennesket i gennem erfaringer og kommunikation. Igen er det tydeligt at kommunikation i danskundervisning er noget, vi skal fokusere på med hensyn til de produktive og receptive færdigheder.

Det er endnu vigtigere, at lærerens input i undervisningen er således, at eleverne har lyst til at lære mere. De skal glæde sig til at møde op til timerne, og de skal mærke, at de bliver bedre i dag end i går. Vedrørende dette emne kan man inddrage Gardners(Illeris, 2009) fokus på de mange intelligenser, og hvordan eleverne kan fremme deres viden ud fra egen interesse og intelligens.

Ligesom Auður sagde „Det som jeg lærte i første klasse i grundskolen, dengang jeg var barn, er det mest bemærkelsesværdige ting, jeg har lært i undervisningen, og det kommer fra en sang, vi alle sammen kender her i Island. ***Það er leikur að læra, leikur sá er mér kær, að vita meira og meira, meira í dag en í gær***”. For det andet mest bemærkelsesværdige for Auður, kommer fra en af de første bøger vi læser i grundskole her i Island, *Litla gula hænna*(Den lille gule høne) hvor bogen fokuserer på, at man skal og behøver at gøre tingene selv. Man må lære for sin egen skyld. Man skal konkurrere ved sig selv for at blive bedre og bedre.

Auður er igennem sin forskning nået frem til, at hvis eleverne er opmærksom på egne fremskridt, bliver de automatisk motiveret over for mere læring i faget.

Hvis de bemærker, at de bliver bedre til dansk, får de bedre selvtillid og ser frem til danskundervisning. Ordforrådet er grundlaget til fremmedsproget. Det er ifølge Auður vigtigt, at elever finder oplysninger i teksterne i stedet for, at de oversætter dansk til islandsk. Elever skal først og fremmest opleve, at de kan udtrykke sig på fremmedsproget.

Oplevelsen lige fra starten af er, at de kan relatere sig til indholdet, og de bliver opmærksomme på deres fremskridt – altså at de er bedre i dag end i går.

Auður pegede på betydningen af læsningen i dansk. Den nemmeste måde til ordforråd er gennem læsning, hvor eleverne kan ligne deres modersmål til dansk i gennem det skrevne sprog. Vigtigt er, at eleverne arbejder med tekster, de allerede kender i forvejen for at kunne sammenligne med modersmålet.

Ifølge Auður er sproget ikke en monolog, og undervisning skal afspejle dette. Sproget skal bruges i klasseværelset. Som lærer skal man bruge meget tid og kræfter på at vænne eleverne til at bruge intersproget i klassen og modtage oplysninger og læring gennem dansk. Det er menneskeligt, at ville vælge den nemme vej og bruge sit modersmål til forklaringer, men det er bedst at undgå.

Ligesom Hansen og Skyum(1979) kom ind på, er sproget vores værktøj for at udtrykke vores tanker samtidig for at være vores instrument til kommunikation.

Man kan derfor sige, ud fra dette fokus, at man skal spille på disse instrumenter for at blive en bedre musikanter.

3.4 Interview med Erna Jessen

Þórunn Erna Jessen har været dansklærer i mange år og forfatter til det meste af dansk materialet i Island. Mit interview med Erna bestod af åbne spørgsmål, som drejede sig om dansk materialet, lærerens rolle og almen holdning til dansk. Det var vigtigt for mig at vide, hvilken tolkning hun havde til begrebet undervisningsmateriale og forstå hendes syn på det.

Ifølge Erna er bogens værdi det, at den skal være en slags vejledning til lærer og elever. Hver eneste lærer har brug for undervisningsmateriale for at kunne undervise fag.

Undervisningsmateriale er det materiale, som en lærer kan støtte sig til. Det skal føre dig frem og være et grundlag for undervisningen. En lærer skal kunne stole på materialet (bogen), det skal være fagligt og skal sigte mod, at eleven lærer.

Jeg havde brug for at vide, hvordan hun som forfatter med mange år i erfaring i danskundervisning, ville have at bøgerne bruges.

En lærer skal kunne gå begge veje med brug af bogen, det vil sige, mellem-linjen skal være undervisningsmateriale. En lærer skal ikke bruge bogen som den hellige bibel og undgå at arbejde uden for den. En lærer skal heller ikke undgå bogen og kun bruge noget, han eller hun finder på. Med bøgerne har Erna sammen med sin kollega prøvet at nå det hele. En lærer skal være kritisk over for materialet og bruge det, som han eller hun synes er vigtigst for eleverne. Der kan altid være nogle ulemper med bøger, og derfor skal en lærer være vågen over for det og tilføje egne fremgangsmåder til at styrke bogens indhold (interview, 9.januar 2017).

Formålet med bøgerne er, at eleverne lærer. Nogle bøger er task-baseret i sin opbygning forstået på den måde, at der er noget der laves på før, under og efter læsning. Der lægges

vægt på balance mellem produktive og receptive færdigheder i bøgerne, hvor eleverne skal læse og lytte lige så meget, som de skal skrive og tale (interview, 9.januar 2017).

Ifølge Erna er det meget interessant, hvordan mennesket tilegner sig ordforråd, hvor hun mener, at der er mange måder til at gøre det på. Hun har i sine bøger lagt vægt på ord, ordforråd og tilegnelse, hvor hun mener, at det er det mest vigtige i sprogundervisning.

Efter diskussionen om materiale og materialebrug i undervisning drejede jeg opmærksomheden hen til elevernes holdning til dansk.

Erna tog udgangspunkt i denne diskussion på lærerens egen holdning til faget. Det er hendes mening, at hvis en lærer synes faget er spændende og sjovt, overføres det til eleverne. Hvis en elev synes lidt om en eller anden opgave og kan ikke se, hvordan det gavner ham, er det meget vigtigt, at læreren reagerer på den rigtige måde. En lærer skal altid vise sine elever, at danskfaget gavner dem, og hvor sjov det kan være, hvis man kan se og lære noget nyt ud af det. En positiv og optimistisk lærer er formålet for en vellykket undervisning og elevernes positiv holdning til danskfaget.

I denne sammenhæng kan man inddrage Deweys idéer om positiv erfaring, hvorpå eleverne oplever en positiv oplevelse igennem undervisning, der er præget af en engageret lærer.

Mangfoldighed i undervisningen og brug af teorien om de mange intelligenser er det, som vi lærer har brug for i undervisningen (interview, 9.januar 2017). Igen ses det, hvordan Gardners teori om de mange intelligenser spiller en vigtig rolle i fremmedsprogsundervisning.

Denne diskussion fører mig frem til Det Islandske Curriculum hvor der lægges vægt på netop dette emne; mangfoldighed. Curriculumet fokuserer på brug af forskellige og magfoldige undervisningsmetoder i fremmedsprogsundervisningen med hensyn til de fire færdigheder.

Diskussionen med Erna har ført mig til følgende opdagelse: Hvis en lærer har passion for dansk og undervisning overføres det til elevernes holdning til faget. Det er lærerens rolle, at trække det bedste frem i eleverne og i lærebøgerne. Med den rigtige helhedstilgang og brug af undervisningsmaterialet, skal eleverne nyde læring.

Ifølge Erna er det mest vigtigt i hele processen, at elever får lært noget.

3.5 Interview med rejselærere: Informant A

Informant A, er lærer igennem mange år. Hun kender godt til fremmedsprogsundervisning, og hun har undervist i fransk i Danmark og været rejselærer her i Island, hvor hun udviklede nye materiale sammen med andre lærer i genrepædagogik (australsk metode). I genrepædagogikken er tekster bygget op på en bestemt måde sådan, at elever ved hvilken slags tekst, der er tale om. Det er nemmere at forstå, når man ved, hvor og hvordan man skal lede efter oplysninger. Det hele handler om at holde fokus på at forstå og holde disciplin.

Det er informantens mening, at man som lærer bygger på ordforråd og gøre det mundtligt. Hun bruger meget kor i undervisningen af ord og udtale.

Igen er det tydeligt, at den mundtlige færdighed spiller en vigtig rolle ligesom Det Islandske Curriculum lægger vægt på.

Informanten synes, det er vigtigt, at man kan kommunikere på fremmedsproget, og derfor bruger hun meget produktive færdigheder og kognitive learning i sin undervisning. „Jo mere produktiv, man er i sproget i kommunikation, hvor man kan udtrykke sig uden at være bundet af at det er skrevet ned, og at man forstår kommunikationen, når man taler med andre, jo dygtigere bliver man til sproget”(interview, 03. februar 2017)

Informantens idéer kobler godt sammen med Étinne Wengers teori om læring, der er noget man befinder sig i, sammen med andre igennem erfaring og identiteten.

Knud Illeris teori er også tilpassende hvorpå hans fokus var netop det at lære igennem sociale og kommunikative oplevelser. Disse interaktive læringsmåder giver mangfoldige muligheder for at opnå produktive og receptive færdigheder på fremmedsproget.

I starten af undervisning synes informant, at det er vigtigt, at man bruger det mundtlige sådan, at man føler, at man kan „smage på ordene”, smage på udtale og lære udtale. Man skal kunne få det ind i munden, og derefter kan man koble det skriftlige på, på forskellige måder her under staveregler og grammatik.

Igen er det tydeligt i forhold til Det Islandske Curriculum og informanten at det er mest vigtigt, at eleverne begynder med at få det talte sprog at kende, før de begynder med at tilegne sig skriftlige og grammatiske færdigheder.

Informanten oplevede, at dansklærere her i Island var engagerede og motiverede for at undervise i danskfaget og ville rigtig gerne lykkes med det.

Det islandske samfund er meget influeret af den amerikanske kultur, og det kan være lidt svært at arbejde imod den hurtige udvikling der er i det moderne samfund (interview, 3. februar 2017).

Elevernes holdning til fremmedsproget kommer ind på, hvordan læreren er i forhold til undervisningen og faget (interview, 3. februar 2017).

Deweys teori om erfaring og oplevelse som noget, der er positivt koblet godt sammen med informantens idé om, hvordan eleverne bliver engageret i faget.

Hvis man har en lærer, der virkelig brænder for sit fag og stråler, at det er så vigtigt at lære, så kan man få børnene til hvad som helst (interview, 3. februar 2017).

Informant A, synes det vigtigt at få lavet netværk af lærere sådan, at man kan mødes og få nye idéer af andre, ellers brænder man lidt ud.

Da jeg spurgte hende om bogens rolle i undervisningen, sagde hun, at det handler om at afveksle sin undervisning hele tiden og få emnet overført til elevernes egen hverdag.

Lærere bruger bogen som et udgangspunkt til at føre det over til elevernes egen hverdag (interview, 3. februar 2017).

Det er hendes mening, at det er utroligt vigtigt at tale det danske sprog rigtigt meget i undervisningen. „Gentagelse, gentagelse og gentagelse“. Det er ofte en god idé at starte undervisningen med at sige de samme ting. Da jeg spurgte hende, hvad hun syntes det mest vigtige i fremmedsprogsundervisningen, var svaret nøjagtigt det samme som Erna Jessen sagde. „Læreren skal have motivationen og engagementet i sit fag og det er et absolut fakta“ (interview, 03. februar 2017).

3.6 Interview med informant B

Informanten har været lærer i Danmark i 15 år. Hun har undervist de større elever, og fulgt dem til afgangsprøven. Hendes kernekompetencer har været dansk og engelsk. Informanten var rejselærer i Island, hvor hun besøgte forskellige skoler, underviste og holdt seminar med sine undervisningsidéer. Hun lægger stor vægt på Cooperative learning, hvor strukturen er simpel og har meget med gentagelser at gøre. Hun går meget i samtaleøvelser og kommunikation på fremmedsproget.

Hendes fokus er nær beslægtet til læringsteoriene, der har med „at lære igennem erfaring“ og kommunikation, at gøre. På den måde er tilpassende at nævne igen Knud Illeris fokus på læring igennem sociale, interaktive og kommunikative oplevelser i undervisningen.

Étienne Wengers teori er også tilpassende til informantens idé hvorpå hans fokus var at læring er forbundet med læring som erfaring, læring som noget man gør, læring hvor man tilhører en gruppe og „learning as becoming“ (se billede 2).

Hun synes, det er vigtigere at kunne sige en enkelt sætning end at sige en lang sætning om fx. Danmark, som eleverne ikke rigtig forstår.

Informanten synes, at man allerførst lærer sprog ved tale, og det er hendes mening, at det er sjovere at tale sproget end at skrive eller læse det.

Der er meget der tyder på, at fremmedsprogsundervisningen skal begynde på mundtligheden ligesom Det Islandske Curriculum og tidligere informanter har nævnt.

Når eleverne taler sammen med hinanden på fremmedsproget, bruger de sproget meget mere end det de ville have gjort, hvis de sad og læste det (interview, 22. februar 2017).

Informanten oplevede i sin undervisning her i Island, at materialet gik for hurtigt frem. Eleverne havde svært ved at følge godt med, og der var nogle gange brug for at skrue farten og emnet lidt ned. Nogle gange syntes informanten der var grund til at begynde helt forfra, og undervise eleverne enkelt og grundlæggende ordforråd og redskaber (interview, 22. februar 2017).

I denne sammenhæng er det vigtigt at fokusere på elevernes nuværende viden, og at de lærer at bygge oven på deres viden og erfaring med enkle øvelser, ligesom Det Islandske Curriculum lægger vægt på.

Eleverne kan godt lide at gå gennem det, de allerede kan. Cooperative learning får samlet de elever, der ikke er altid med, men kan godt lide de aktive øvelser og undervisningsstrukturen, med gentagelser og basic ordforråd.

Informanten oplevede, at de dansklærere, som havde valgt at være dansklærere, var rigtig glade for at undervise i dansk. De var meget interesseret i nye idéer og var enormt positive.

Hun havde fået at vide fra de rejselærere, der havde været året før, at dansk havde meget lav status i skolen og havde derfor forventet det værste. Hun var positiv overrasket. Hun oplevede ikke den modstand, som hun havde forventet.

Lærerne på skolerne sagde, at holdningen til dansk er blevet mere positiv de sidste par år (interview, 22. februar 2017).

Informanten synes det er vigtigt at bruge så lidt tid på sig selv og så meget tid som muligt på elevernes læringstid. Derfor er det vigtigt at bruge så lidt tid som muligt ved en introduktion, og begynde selve arbejdet og øvelserne (interview, 22. februar 2017).

Når informanten blev spurgt om brug af fremmedsproget i klasserummet, svarede hun således at, det er vigtigt at bruge fremmedsproget, men hvis man kun bruger dansk risikerer man at miste de elever, som ikke forstår, og så ved de ikke, hvad de skal bagefter - de føler sig utrygge. Det er således vigtigt, at læreren bruger ikke for meget tid eller energi på at forklare på dansk, det der skal foregå bagefter (interview, 22. februar 2017).

Det er ifølge informanten mere vigtigt, at eleverne følger godt med, og at de ved hvad de skal. Når de så arbejder og laver øvelserne, skal der lægges vægt på det talte fremmedsprog. I det hele taget, er det vigtigt at undervisningen foregår på den behageligste måde (interview, 22. februar 2017).

Når informanten blev spurgt om materialebrug i undervisningen, var hendes mening, at det er ensformigt udelukkende at bruge materialet. Som en fremmedsproglærer skal man bygge oven på bogen. Mundtligt ind over bogen. Informanten brugte næsten ikke øvebogen, der hører til.

Den bedste måde til at lære et fremmedsprog på, er ifølge informanten, at man aller først skal lære at tale og lytte og så bagefter skal man bygge på det med læsning og skrivning.

Det er meget udfordrende at planlægge altid mundtlige undervisning, men det er så langt mere motiverende, at man oplever, at man kan bruge sproget, kan kommunikere med nogen og have samtale med nogen.

Informanten lægger vægt på de tidligere nævnte teorier om læring som praksis process hvorpå fremmedsprog bliver brugt som et kommunikationsmiddel.

4 Mit eget billede på læring

Følgende billede viser, hvordan lærere i fremmedsprog kan facilitere danskundervisning, der fordrer en undervisning præget af idéer fra Dewey, Knud Illeris, Étienne Wenger, Gardner, informanternes holdninger og balance mellem produktiv og receptive færdigheder således at det bliver en leg at lære.

Billedet afspejler tidligere idéer om læring, erfaring, sociale dimensioner og at lære ved at gøre noget gennem erfaring „learning by doing”.

Hvis det rigtige grundlag bliver efterfulgt på den rigtige måde, har jeg tro på, at undervisningen kan blive til en leg.

Jeg har opstillet det i syv skridt som ligner en pyramide figur.

Det første skridt er tilegnet tilgangen. Lærerens positive holdning til sin rolle og danskfaget i et helhedsperspektiv er meget vigtigt og en meningsfuld begyndelse.

Det andet skridt tilhører elevernes interesser og at motivere dem i danskfaget. Emnet, materialet og undervisningen skal være interessant. Lærerens rolle og positive holdning til faget skaber mening i meningsfuld og interessant danskundervisning. Elever skal kende undervisningsemnet i forvejen således, at de kan bygge på sine egne erfaringer i fremmedsprogsundervisningen.

Det tredje skridt tilhører motivationen. En lærer skal kunne fange elevernes opmærksomhed med den rigtige motivation således at de bliver inspireret af læreren, dansk og meningen af dens nødvendighed. Motivationen skal opnå elevernes drivkraft og vilje til at prøve sine egne evner. Elever skal være motiveret til at kommunikere på fremmedsproget.
Drivkraft - Motivation - følelser - vilje - Inspiration.

Det fjerde skridt tilhører oplevelsen, der er præget af den positive opfattelse eleverne har for undervisningen og danskfaget med varierede undervisningsmetoder og brug af leg og materiale. Det er vigtigt, at elever får komplimenter for godt arbejde og deltagelse.

Det femte skridt tilhører aktiveringen, dvs. den måde eleverne bliver aktiveret på og tilegner sig aktive arbejdsmetoder i klasserummet.

Meningsfuld kommunikation i klasseværelset hjælper begyndere til at udvikle almen sprogfærdighed. Det jeg synes er vigtigt at tænke på i dette afsnit er; „Af erfaring skal man lære” og „Learning by doing” i forhold til aktivering i fremmedsprogsundervisningen. Læring

som erfaring (Mening), Læring som udførelse (Praksis), Læring som tilhørsforhold (Fællesskab) og Læring som tilblivelse (Identitet).

Fremskridt, er det næstsidste skridt i pyramiden. Hvis eleven har tilegnet sig tidligere skridt, skal eleven kunne mærke, at han eller hun er bedre til dansk i dag end i går. Viden - forståelse - færdighed. Det var tydeligt i undersøgelsen, specielt det som Auður sagde, at hvis eleven fornemmer, at han bliver bedre i dag end i går, får han lyst til viderelæsning. „At blive bedre i dag, end i går”, er det som står i centrum af vores læring.

Det er en leg at lære, hvis eleverne møder den rigtige tilgang fra starten og opnår de tidligere nævnte skridt- niveauer. Det skal være sjovt at lære dansk som fremmedsprog og det bliver først sjovt når eleverne nyder sig i timerne og oplever fremskridt.

Billede 4 Mit eget billede af indholdsrig læring

Billede 5 Mit eget billede og de syv skridt

5 Opsamling konklusion

Med min problemformulering skulle jeg forsøge at finde ud af hvordan jeg som lærer i dansk som fremmedsprog kan facilitere undervisningen således, at eleverne bliver selvaktive i deres egen læringsproces.

Efter at have undersøgt dette emne videre og skrevet om forskellige teorier, begreber og min undersøgelse, vil jeg til sidst samle informationerne op i en konklusion af min problemformulering og derefter, henvise et billede af min idé af læring ud fra det som jeg har undersøgt og beskrevet i teoriafsnittet.

I opgaven fokuseres der på den almindelige elev, selvom der er en stærk mulighed for at alle elever profiter af dette fokus i undervisning.

De forskellige teorier viser et billede, hvad det er, og hvilken betydning det har at lære et sprog som fremmedsprog, og betydningen af menneskets tidligere erfaringer og viden til fremmedsprogstilegnelse.

Der er meget der tyder på, at vi skal lægge vægt på at vores elever får at opleve fremmedsproget igennem forskellige situationer. De skal have lejlighed til at befinde sig i sproget og lære igennem deres egen erfaring. Der lægges vægt på at lære sproget på kreative måder og metoder.

Ligesom man kan forstå i Piagets idéer om læring igennem handling og Vygotskys idéer om at børn lærer fra dem, der er tættest på dem, dem der er voksne eller kan mere. Vil man kunne sige, at børn lærer igennem imitation fra de voksne. I dette sammenhæng er det tydeligt, at spædbørn begynder at efterligne bevægelser og lyd fra deres forældre eller dem, der er tættest på dem. Derefter sætter børn lyd sammen, indtil de danner ord. Dernæst sætter de lydene og ordene sammen og laver sætninger for at være forståelig. Når børn kan kommunikere med en anden person med ord og sætninger, kan de påbegynde læsning og skrivning. Derefter kan børn lære grammatik og særlige sprogøvelser.

Derfor er det vigtigt, at vi som lærer i fremmedsprogsundervisning begynder på det rigtige sted, når det går ud på at undervise et fremmedsprog. Ligesom Informant A, kom ind på, så er det vigtigt, at vi smager på ordene og sproget i begyndelsen af læringsprocessen.

Informant B, kom også ind på betydningen af talefærdigheden i fremmedsprogsundervisningen. Ifølge hende skal eleverne starte med at lytte til og tale sproget og derefter bygge oven på det med skrivning og læsning.

Vi skal motivere eleverne på den måde, at de får lyst til at lære mere.

Ifølge min undersøgelse, baseret af de interviews jeg tog, ses det tydeligt, at lærerens egen holdning og engagement i danskfaget er afgørende for elevernes egen interesse i faget. Ifølge informant A, og Erna Jessen, var det således vigtigt, at læreren har brændende interesse for faget og sin rolle. Samme holdning og viden udtrykker Audur, dels i vores samtale og dels i de tekster, jeg har anvendt i denne opgave.

I forbindelse med undervisning er det således lige så vigtigt at interessere sig for, hvad eleverne allerede ved som for det man vil have dem til at lære.

Knud Illeris(2000) syn på den interaktive læringsmåde viser et billede af, hvordan læring sker ind i mennesket igennem erfaringer og kommunikation. Ud fra det kan man sige, at kommunikation i danskundervisning er noget, vi skal fokusere på med hensyn til de produktive og receptive færdigheder.

Det er vigtigt, at elever får emner, der passer til deres nuværende viden, hvor de kan forbinde det med deres egne erfaringer og bygge oven på det.

Ifølge Dewey (2000) skal eleverne lære igennem oplevelse og pragmatik, hvor han lægger vægt på, at viden er en praktisk proces. Ifølge Dewey behøver man at gøre noget til at lære noget „Learning by doing”. Dewey ville derfor mene, at hvis man ikke kan forbinde ord med noget, man har oplevet,, bliver det aldrig mere en tomme og uforståelig tegn på papir.

Undervisningen bør foregå på den måde, at den passer til børnene. Børn lærer på forskellige måder, og de har ifølge Gardner (Illeris, 2009) forskellige intelligenser, som vi skal fokusere på i forhold til deres styrke.

Étienne Wengers (Illeris, 2000) idé om læring og læringsbegrebet er betydningsfuld for denne opgave. Læring står i centrum af de sociale dimensioner og kommunikation, hvor læringen er en oplevelse og erfaring ved at gøre noget, være med til noget og blive til noget.

Knud Illeris (Illeris, 2000) læringsteori støtter ved min forståelse om undervisning om at lære igennem sociale og kommunikative oplevelser. Hans syn på den interaktive læringsmåde viser et billede af, hvordan læring sker ind i mennesket igennem erfaringer og kommunikation. Ud fra det kan man sige, at kommunikation i danskundervisning er noget, vi skal fokusere på med hensyn til produktive og receptive færdigheder.

Eleverne skal opleve skolen, undervisningen og deres egen læring som meningsfuld og selvindlysende. Vi skal forsøge at skabe os en *mening* i en ny information ved at forbinde den nye information med noget, vi allerede kender til.

Nye vaner hos elever dannes ved imitation og gentagelse ifølge informanterne og teorierne.

Ifølge teorierne og projektet, peger alt på at man skal benytte den direkte måde og den audiolingvale i fremmedsprogsundervisning.

En indholdsrig og mindeværdig undervisning kunne ske, når en motiveret og engageret lærer tager læringsteorierne og blander dem sammen med erfaringer og planlægger ud fra elevernes behov og interesser.

Således er det vigtigt at tænke på, at bogen er til støtte og Det Islandske Curriculum er vores vejledning, men det er og skal først og fremmest være en leg at lære mens vi lærer og underviser.

Ligesom jeg sagde i begyndelsen af projektet; Vi må gå væk fra vores rodfæstet vaner og være udfordrende, moderne og optimistiske. Vi har fødder, ikke rødder.

Kilder

- Auður Hauksdóttir. (2000, 22. mars). Af hverju þarf maður að læra dönsku, af hverju ekki bara norsku eða sænsku? *Vísindavefurinn*. Hentet 28. April 2017 fra; <http://visindavefur.is/svar.php?id=272>
- Auður Hauksdóttir. (2012). *Dansk som fremmedsprog i en akademisk kontekst: om islændinges behov for danskkundskaber under videreuddannelse i Danmark / Auður Hauksdóttir*. København: Københavns Universitet, Det Humanistiske Fakultet.
- Bruner, J. S. (1999). *Uddannelseskulturen*. (S. Sørensen þýddi). Socialpædagogisk bibliotek. København: Gyldendal.
- Bruner, J. S. (2006). In search of pedagogy: the selected works of Jerome S. Bruner / Jerome S. Bruner. World library of educationalists series. London ; New York: Routledge.
- Cook, V. J. (2008). *Second language learning and language teaching / Vivian Cook (4th ed.)*. London: Hodder Education.
- Den Danske Ordbog. (e.d.). . Hentet 22. mars 2017 fra <http://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=sprog%20>.
- Dewey, J. (2000). *Reynsla og menntun / John Dewey ; Gunnar Ragnarsson þýddi ([Ný útg.]*). Reykjavík: Rannsóknarstofnun Kennaraháskóla Íslands.
- Guðjón Guðjónsson og Svanhildur Jakobsdóttir. (1997). Það er leikur að læra [hljóðrit]: þýskt lag / ljóð Guðjón Guðjónsson ; söngur Svanhildur Jakobsdóttir. 1997.
- Hansen, E. og Skyum-Nielsen, P. (1979). *Sprognormer i Norden: indlæg ved et fællesnordisk symposium i København, oktober 1978 / redigeret af Erik Hansen og Peder Skyum-Nielsen*. Nydanske studier & almen kommunikationsteori ; 12. København: Akademisk forlag.
- Illeris, K. (2000). *Læring: aktuel læringsteori i spændingsfeltet mellem Piaget, Freud og Marx / Knud Illeris*. Roskilde: Roskilde Universitetsforlag.
- Illeris, K. (2009). *Contemporary theories of learning: learning theorists -- in their own words / edited by Knud Illeris*. London ; New York: Routledge.
- Jóhanna Einarsdóttir, Ólafur Páll Jónsson og Gunnar Ragnarsson. (2010). *John Dewey í hugsun og verki: menntun, reynsla og lýðræði / ritstjórar Jóhanna Einarsdóttir og Ólafur Páll Jónsson*. Reykjavík: Háskólaútgáfan.
- Lightfoot, C. (2009). *The development of children / Cynthia Lightfoot, Michael Cole, Sheila R. Cole (6th ed.)*. New York : Basingstoke: Worth Publishers; Palgrave distributor.
- Mennta- og menningarmálaráðuneytið. (2013). *Aðalnámskrá grunnskóla: almennur hluti 2011 : greinasvið 2013*. Reykjavík: Mennta- og menningarmálaráðuneyti. Sótt 12. apríl 2017 af http://brunnur.stjr.is/mrn/utgafuskra/utgafa.nsf/xsp/.ibmmodes/domino/OpenAttachment/mrn/utgafuskra/utgafa.nsf/7FC6618E765E116300257B2F003C2817/Attachment/grunnskoli_greinanamskrar_netutgafa_2013.pdf.

- Saussure, F. de. (1966). *Course in general linguistics* / Ed. by Charles Bally and Albert Sechehaye in collaboration with Albert Riedlinger. Transl. with an intr. and notes by Wade Baskin. New York: New York.
- Saussure, F. de. (1990). *Course in general linguistics* / F. de Saussure ; edited by Charles Bally and Albert Sechehaye ; with the collaboration of Albert Riedlinger ; translated and annotated by Roy Harris. Paperduck. London: Duckworth.
- Tomasello, M. (2008). *Origins of human communication* / Michael Tomasello. The Jean Nicod lectures ; 2008. Cambridge, Mass.: MIT Press.
- Tornberg, U. (2001). *Sprogdidaktik* / Ulrika Tornberg ; oversat og bearbejdet af Birgith Lotzfeldt. Didaktikserien. København: L&R Uddannelse.
- Vejleskov, Hans. (1999). *Udvalgte Piaget-tekster: uddrag fra Piagets værker med indledende kommentarer*. Dansk Psykologisk forlag.